

„Igaza van kegyednek! engem homályos jövőmből elősejtés lepett-meg, 's mennyem elkomorult. De valamint estve kegyed fényezte láthatáromat: úgy ezentúl is mennyei kéj ömöljön idegeimen keresztül, ha az én jó Fannim szép szemeiben derűt látok, ha Cherubim hangja csattog körülöm!”

„S én, hogy annál inkább élénkitsem kegyed örömeit, ajándoka viszonzásául ezt elfogadni kérem!” — mondá a párbeszédes hallgató Linka.“

Éjfél volt. — Waldné asszonyságnak észébe jutott valami; mozdogni kezdett, 's a társaság eloszlott.

(*Folytatása következik.*)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Szorgalmi székér Pesten. — Örömmel értesítjük a t. közönséget, hogy Pest város lakosainak egyik régi ohajtása nem sokára teljesülni fog. A' budai szorgalomszékér főintézete t. i. egy főkhivaltalt állít-fel Pesten, az uri utszában, ugyan azon Károlyi-házban, hol a' postahivatal van. A' hivatal írószobája, az uri utszára, most rendeztetik-el, 's már Mihály napján meg is nyitattik. Nagy köszönettel tartozunk ezen intézetnek hozzánk áthozatásáért; mert ezentúl a' távulabb vidékekre küldendő pénzeket 's egyéb holmiket nem leszünk kénytelenek a' jó messze levő budai főhivatalra vinni, hanem egész kényelemmel Pesten is feladhatjuk.

A' pesti vak növendékeknek nyilvános próbatéte, mint már lapjaink jelenték, nyárutó 31-én délutáni 3 órától hatig a' legszebb renddel tömörkedő jelenléteben ment végbe a' ns. megye nagy teremében. A' p. óbatétel rendező következő volt: 1) Üdvözlés, két növendék által magyar és német nyelven; 2) Négy hangú karének; 3) hittudomány és írásbeli dolgozatok; 5) számvetés, fejből és jegyekkel; 6) német nyelvtudomány; olvasás, írás, nyomtatás; 7) természettörténet 's technologia; 8) természetudomány és diatetika; 9) földleírás és hazai történet; 10) némelly az intézetben tanított kézi munkák gyakoroltatása a' növendékektől, valamint a' már kész munkáknak a' jelenlevők kegyes ítéllete alá bocsátatása. E' közben néhány intézetbeli dal énekeltetett; 11) hangászat theoriája; 12) énekes és hangszeres zene; végre egy kardal Mozart „Titus-ából.” Ezután felolvastatván a' növendékek nevei, a' jelesebbeknek jutalom adatott. Első jutalmat Csendes, másodikat Hesz nyercé.

ÉLETTÖRTÉNET.

Asszonyi remek írók csarnoka.

(*Lége.*)

2. Dudevant Aurora.

Dudevant Aurora marquisnő, a' George Sand név alatti híres írónő, 1804-ben született Indre megyében, 's leánya bizonyos Dupinnek, ki mint fija az ismeretes szász marsalnak, a' forradalom előtt főbíró volt, 's kevéssel halála előtt, hogy részesítse vagyonában leányát, eltökélte magát nőül venni anyját. Leánya francia szokás szerint kolostorban nevelteték, 's alig lón bevégezve neveltetése, anyja, egy életre termett némbor, legott sietett

egy hajdani tisztnek, Dudevant marquissnak, nőül adni őt. (1822-b.) Nehéz megmondani, miért ütött-ki balul e' házasság; meglehet, hogy a' marquis, mint mondjuk, baromilag durva, — meglehet, hogy csak szellem- és kedélytelen, 's ez okból oly genialis nővel tartósab ideig szerencsésen élni képes nem volt. Az is meglehet, hogy a' sz. simoni elméletek véralkat 's életviszontagságok által jól elkészített földre találtak neje egyéniségében. De legyen ez bár miként, ha Dudevant asszony közönséges nember volt volna, körülményeikkel annyival inkább alkalmazandá magát, mivel férje nem igen korlátozó szabadságát. Itt egy erős, valódi 's alapjában nemes természet rossz viszonyba jutott; Dudevant asszony elhagyá férjét, 's 1831-ben Parisba ment, hol léte biztosításául a' Figaróba írt. Akkori barátja- 's kísérelőjével (Sandeau Gyulával, ki 1834-ben „Madame de Sommerville“ regényt bocsátott közre), kinek nevéből írói nevét, mely eredetileg minőkettejőké volna, képezé, írta „Rose et Blanche“ (5. köt. Paris 1832.) című könyvét, mely a' közép-szerűsége csak helyecuként emelkedik túl. Csak „Indiana“ című regényét véve a' közönség észre, 's nyomban oly figyelmet ébresztett, hogy a' George Sand név azóta Chateaubriand, Hugo Victor 's Lamennais mellé állították. Noha Dudevant asszony, ön vallomása szerint, sokat írt az utóbbi hat év alatt, 's Muzáját megerősítet; noha jobb műveiben is nem hiányzanak nem sikerült részek: ez azért nem csökkenté-meg nemcsak az olvasó hanem az alaposb ítéletű közönség figyelmét is e' csudálatos munkák iránt, 's a' „Revue des deux mondes“ — mely 1833 óta első adja George Sand munkáit, olvasóinak minden új füzet vételekor legelső gondja az, nem foglal-e magában George Sandtól valamit. Sand iratai hosszú sorában, benső érzéspontok szerint osztályozván azokat, legelől kell neveznünk: „Lettres d'un voyageur 1834—36. (2. köt. Paris 1837.), melyet maga a' szerzőnő, őrült agy munkájának nevez, 's képzeményes, metaphysikai, sz. simoni regény, mely a' szellem 's test összhangzásának feladatát meg nem oldja, hanem feladattá teszi. A' valódi világból vett regényei két osztályúak: „Indiana“ (2. köt. Par. 1832.) — „Valentine“ (2. köt. Par. 1832.) — „Jacques“ (2. köt. Par. 1834.) — „André“ (Par. 1835.) — „Léone Léoni“ (Par. 1835.) — és „Simón“-ban (Par. 1836) Dudevant asszony a' társas élet baloldala költészőjévé lett. Kivált a' három első regény alap-eszméje a' következő szavakban látszik feküdni, melyeket „Jacques“ regényben olvasunk: „Pauvres femmes, pauvre société, où le coeur n'a de véritables jouissances, que dans l'oubli de tout devoir et de toute raison.“ — Az 1837. óta megjelent kisebb regényekből: „Mauprat“ — „Les maîtres mosaïstes“ — „La dernière Aldini“ — „l' Uscoque“ — „l' Oreo, contes vénitiens“ (2. köt. par. 1838.) nem ri-ki világtól idegenség, de nincs is oly erkölcsi érdekök, mint az előbbieknak; ámbár a' három utolsó munka költészi szempontból igen nagy becsű. Nehány, eddig össze nem gyűjtött kisebb értekezésen kívül, p. o. „le prince“ az 1835-ki „Revue des deux mondes“-ban, a' legmérgesb sorok, melyek Talleyrand ellen valaha irattak. Nehány kisebb novellát 's beszélyt kell még említenünk: „La marquise“ — „Mélèla“ — „Lavinia“ — „Mettea“ és „le secretaire intime.“ — E' meglepő költészi munkásság mellett ideje volt még Dudevant asszonynak a' megszűnt „le monde“ journal számára is, míg Lamennais szerkező azt, feuilleton-cikkeket írni; republicanus érzelmű levén, kevéssel ez előtt is Lermnier ellen lépett-fel Lamennais barátja mellett.

Írói munkásságának fényes sükere által külsőleg kedvező állapotba helyeztetve, a' mellett törvényesen kímő doot elváltatása által nem csakély

vagyonának birtokába tétetve — két gyermekét is magához veheté. — Utóbbi években Dudevant asszony kénye 's hajlandósága szerint majd Parisban, majd Berriben, mezei jószágán, majd schweiez 's olasz országban utazva éltetett; legközelebb pedig a' baleari szigeteket is beutazá. Hogy életét lehetőleg kellemessé tegye szerelmet ohajtó nőszíve, miután megtöré az első rabszolgaság lánczeit, új szerelmi próbákat tön, de összeköttetései tartások nem valának. Mind ez 's más egyéb p. o. hogy férfi-öltönyt szeret és ezígarózik, ha egyébiránt tudva nem volna, itt érintetlenül hagyatott volna; mert kimerítő lelkleletrajznak, melyben sok szembeötlő lélektanilag lehetne támogatni, helye itt nincs. Felvilágítandják Dudevant asszony emlékiratai azt is, miként jöve azon rögzött eszmére, hogy a' leendő respublicában némberek nem, hanem csak egyenlő jogú egyének lesznek. Csak a' „Lettres d'un voyageur“-t kell olvasnunk, hogy megismerhessük azon általános skepticismust, melybe Dudevant asszony esett. Ingóvá lett előtte minden; ő nem ismer vallási, nem erkölcsi, nem metaphysikai, nem társas igazságot. Előtte csak egy, szerencsétlensége, bizonyos. 'S mivel szerencsétlensége, valamint általában minden balsors okát viszonyokban körülményekben keresi, természetesen kellett azon gondolatra jönie, hogy minden szerencsétlenség elhárításaul társas világunk épületét kell leroskasztani. Itt fekszik Sand George regényeinek ereje 's gyöngéje. A' divatszertű rosz házasságok egész pathologiáját senki nem tanulá 's elő nem adá nagyobb igazsággal: de hibásb előítéletből sem indult-ki; mintha t. i. a' házassági szerencsétlenség nem a' szerencsétlen házások bárgyúsága-, gyöngéi- 's hibáiban, hanem a' házasság alakja- 's intézetében volna keresendő. Szükségtelen e' balítéletet itt közelebbről felvilágítani vagy éppen czáfolgatni; mert kétséget nem szenved, hogy azon boldogság, melyre az önkileges szellem törekszik, míg vágyaink kielégítését értjük alatta, baromiséghoz vezetne, 's hogy vágyaink önkényét az erkölcsiileg okos szükségességgel kénytelenek vagyunk öszhangzatba hozni; így a' tárgyilagos szellem által alkotott intézetek, vagyon, házasság, status 's a' t. nem mint korlátai, hanem valósulásai szabadságunknak, 's módszerei szerencsénknek fognak feltűnni; egyedül ezek adhatván-meg gyakorlati érzeményünknek a' neki megfelelő alakot, melyben okosnak mutatkozhatik. Szerencse azonban, hogy Dudevant asszony nem annyira irány, mint tünemény; 's mivel művész- és költész, csaknem pedantság volna, ha a' pompás, hasonlíthatlan alak csudálása helyett annak tartalmát ócsárolni akarnók. Dudevant asszony költészi érdeme megmérhetlen. Ritka azon költész, ki, mint ő, legegyszerűbb eszközökkel legnagyobb, legmegrázóbb hatásokat tudna előidézni; ritka azon költész, ki, mint ő, hűbben megtartotta volna a' nagy szabályt, mely szerint a' regény személyein történt minden esemény lelületök kifejezése legyen. Dudevant asszony e' részben Goethéhez hasonlít. 'S mi e' költész, az jeles írásmódja. A' nélkül, hogy Hugo Victor segéd szereilhez folyamodnék, megelégszik azon nyelv-elem-ekkel, melyek már Rousseau J. J.-ban megvannak; régi franczia nyelven még is milly legujabb dolgokat mond! csak néha, midőn nem tiszták gondolatai, mesterkélt kifejezése. Azonkívül, mint legtöbb franczia író, nem egyszer szógazdag — Sand George-ról végtelenül sok van már írva, p. o. Nisard, Walsh, Mundt Tódor 's t. által, de élet- 's gondolkodás módjáról legjobb felvilágosítást foglalhat magában Pietet Adolf orientalistának mint mestermű elferdített, de különben érdekes könyve: „Une course à Chamouny, route fantastique“ (Par. 1838.), ugyanannak, kit Sand George a' „Lettres d'un voyageur“-ben mint metaphysikai „major fédéral“-t említ.

LIGETFI ANDOR.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson, Dencs ház, 86-dik sz. a.

Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.